

Citování v závěrečných pracích

/Středisko vědeckých informací
Fakulta sociálních věd/

Mgr. Michala Sošková

Fakulta sociálních věd
Univerzita Karlova v Praze

právní minimum
důvody
plagiátorství
prvky citace
metody citování
jak vytvořit citaci
nástroje

Fakulta sociálních věd
Univerzita Karlova v Praze

Právní minimum

- Smím použít výňatky z cizích děl ve svém díle
- Smím použít výňatky z cizích děl nebo drobná celá cizí díla, ale jen pro účely kritiky nebo recenze těchto děl nebo pro vědeckou, odbornou práci
 - V rozsahu nepřekračujícím konkrétní účel
- Vyučující smí (po)užít dílo PŘI vyučování pro ILUSTRAČNÍ účel nebo při vědeckém výzkumu

- text, tabulky, data, obrázek, graf
- **Vždy je nutno citovat!**

Právní minimum

- povinnost citovat uvádí **autorský zákon a opatření děkana č. 5/2006.**
-
- Způsob citování je na FSV **doporučen dle normy ČSN ISO 690.**
Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů.
- **Pokud publikujete v jiné instituci či periodiku, vždy se zeptejte, jakými citačními pravidly se řídí!**

Důvody citování

- ochrana autorství
- ověřitelnost uvedených tvrzení a dat
- měření výsledků vědy a aktuálnost tématu => **bibliometrie**

Plagiátorství

- Přisvojení si cizích myšlenek, nekorektní napodobování uměleckého, literárního, vědeckého díla
- Odhalování plagiátorství
 - theses.cz - jako vejce vejci
 - spolupráce více univerzit vč. UK – různé úrovně

Korektní převzetí myšlenek

- Doslovná citace textu se uvádí v uvozovkách s doplněným bibliografickým údajem
- Parafráze původního textu bez uvozovek s doplněným bibliografickým údajem
- **Norma ČSN ISO 690 - Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů obsahuje**
 - pravidla pro tvorbu citací – forma, obsah
 - >>> jednoznačná identifikace dokumentu, ze kterého jste čerpali

- **Bibliografický soupis**

abecedně řazený seznam použité nebo doporučované literatury umístěný na konci odborného textu

- Obsahuje **bibliografické citace** = bibliografické záznamy různých typů dokumentů (monografie, článek, www ...)

- **Odkazy v textu**

- **Poznámky pod čarou na konci stránky či na konci kapitoly**

pokud jde o delší text, píší se kvůli přehlednosti bibliografické citace či vysvětlivky na konec stránky či kapitoly – celý soupis literatury se uvede nakonec textu

Bibliografický soupis

Použitá literatura

ALEPH. *Příručka pro uživatele systému. Verze 3.2_6*. Praha: Národní knihovna České republiky, 1998. ISBN 80-7050-287-8.

BERKA, P.: *Dobývání znalostí z dat o hypertenzi*. [online]. Praha: EuroMISE Centrum – Kardio, VŠE, [2001]. 30. 05. 2003. [cit. 2006-04-03]. Dostupný z World Wide Web: http://euromise.vse.cz/kdd/index.php?page=kdd#l_M-krok4.

BERKA, P.: *Dobývání znalostí z databází*. 1.vyd. Praha: Academia, 2003. 366 s. ISBN: 80-200-1062-9.

bibliografická citace

BUTTERFIELD , K.: Online Public Access Catalogs. *Dekker encyklopedias*. [online]. 2003. [cit. 2006-04-03]. Dostupný z World Wide Web: <http://www.dekker.com/sdek/section?content=a713532000&scope=doc&fmt=.html>.

BYRUM, J. D. Jr.: On-line katalogy a knihovní portály v současném informačním prostředí . *Knihovna plus: Knihovnická revue*. [online]. 2005. č. 1. [cit. 2006-04-03]. Dostupný z World Wide Web: <http://knihovna.nkp.cz/knihovna51/519byrum.htm>. ISSN ISSN 1801-594.

Data mining. [online]. 2001. Wikipedie. [2001]. [cit. 2006-04-01]. Dostupný z World Wide Web: http://cs.wikipedia.org/wiki/Data_mining.

Data mining: jak z vašich dat vytěžit maximum. Sborník k seminářům. Praha, Bratislava podzim 2002. Praha: StatSoft, 2002. 112 s. ISBN: 80-238-9408-0.

Data Mining Research Area: Overview: Making Data Work Harder. [online]. Dublin: OCLC, 2005. 2006-01-18. [cit. 2006-04-19]. Dostupný z WWW: <http://www.oclc.org/research/projects/mining/default.htm>.

Prvky

parafráze

V této době se však hovoří spíše o vytěžování dat (tedy data miningu), odvozování znalostí (data extraction), odkrývání informací, získávání znalostí, information discovery, information harvesting, data archeology, data pattern processing¹ a tyto pojmy mají spíše hanlivý význam, protože nebylo ještě možné zajistit spolehlivost jejich výsledků. Navíc šlo spíše o vyhledávání korelací ve velkých datových souborech.²

odkaz v textu
² (2) (Krejčí, 1992)

„KDD je proces netriviálního objevování implicitních, dopředu neznámých a potenciálně použitelných znalostí v datech.“³

doslovná citace

poznámky pod
čarou

na konci stránky nebo textu

¹ KREJČÍ, J.: *Automatizované získávání znalostí z dat*. [online]. Praha: Komix s. r. o., [1992]. [cit. 2006-04-03]. Zip. Dostupný z: http://www.komix.cz/home/komix_cz/podpora/ke_stazeni/prezentace.aspx#MD_1999.

² *Data mining*. [online]. 2001. Wikipedie. [2001]. [cit. 2006-04-01]. Dostupný z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Data_mining.

³ FAYYAD, Usama M.: *Data Mining and Knowledge Discovery. An International Journal*. [online]. [1996]. vol. 1. is. 1. [cit. 2006-04-03]. Dostupný z: <http://research.microsoft.com/research/datamine/vol1-1/editorial3.htm>.

Metody odkazů v textu

- **číselné odkazy**

- **průběžné poznámky**

soupis použité literatury je uspořádán podle čísel. Každý odkaz má vlastní číslo, citaci pod čarou zkracuji a kompletně ji uvedu v soupise, všechny uvedené prameny pod čarou nemusí být v soupise.

- **jméno a datum (tzv. Harvardská metoda)**

(jméno, datum, strana), soupis je uspořádán podle autorů

číselné odkazy

soupis použité literatury je uspořádán podle čísel v závorce nebo v horním indexu. **Opakované citace díla se odkazují na stejné číslo.**

V této době se však hovoří spíše o vytěžování dat (tedy data miningu), odvozování znalostí (data extraction), odkryvání informací, získávání znalostí, information discovery, information harvesting, data archeology, data pattern processing (1) a tyto pojmy mají spíše hanlivý význam, protože nebylo ještě možné zajistit spolehlivost jejich výsledků. Navíc šlo spíše o vyhledávání korelací ve velkých datových souborech. (2), [2], ²

„Klasický způsob získávání znalostí z dat spočívá v ruční analýze a interpretaci. (1 s. 536)

na konci stránky nebo textu

1. KREJČÍ, J.: Automatizované získávání znalostí z dat. [online]. Praha: Komix s. r. o., [1992]. [cit. 2006-04-03]. Zp. Dostupný z: http://www.komix.cz/home/komix_cz/podpora/ke_stazeni/prezentace.aspx#MD_1999.

2. Data mining. [online]. 2001. Wikipedie. [2001]. [cit. 2006-04-01]. Dostupný z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Data_mining.

průběžné poznámky

soupis použité literatury je uspořádán podle čísel. **Každý odkaz má vlastní pořadové číslo**, citaci pod čarou mohou zkrátit a kompletně ji uvedu v soupise

V této době se však hovoří spíše o vytěžování dat (tedy data miningu), odvozování znalostí (data extraction), odkrývání informací, získávání znalostí, information discovery, information harvesting, data archeology, data pattern processing¹ a tyto pojmy mají spíše hanlivý význam, protože nebylo ještě možné zajistit spolehlivost jejich výsledků. Navíc šlo spíše o vyhledávání korelací ve velkých datových souborech.²

„Klasický způsob získávání znalostí z dat spočívá v ruční analýze a interpretaci.“³

na konci stránky nebo textu

¹ KREJČÍ, J.: *Automatizované získávání znalostí z dat*. [online]. Praha: Komix s. r. o., [1992]. [cit. 2006-04-03]. Zip. Dostupný z: http://www.komix.cz/home/komix_cz/podpora/ke_stazeni/prezentace.aspx#MD_1999.

² Data mining. [online]. 2001. Wikipedie. [2001]. [cit. 2006-04-01]. Dostupný z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Data_mining.

³ KREJČÍ, J.: *Automatizované získávání znalostí z dat*. [online]. Praha: Komix s. r. o., [1992]. [cit. 2006-04-03]. Zip. Dostupný z: http://www.komix.cz/home/komix_cz/podpora/ke_stazeni/prezentace.aspx#MD_1999.

³ KREJČÍ, J. Automatizované získávání znalostí z dat

jméno a datum (tzv. Harvardská metoda)

(jméno, datum, strana), soupis je uspořádán podle autorů

V této době se však hovoří spíše o vytěžování dat (tedy data miningu), odvozování znalostí (data extraction), odkrývání informací, získávání znalostí, information discovery, information harvesting, data archeology, data pattern processing (Krejčí, 1992a) a tyto pojmy mají spíše hanlivý význam, protože nebylo ještě možné zajistit spolehlivost jejich výsledků. Navíc šlo spíše o vyhledávání korelací ve velkých datových souborech. (Data mining, 2001).

„Klasický způsob získávání znalostí z dat spočívá v ruční analýze a interpretaci.“ (Krejčí, 1992a, s. 23)

na konci stránky nebo textu

Data mining. [online]. 2001. Wikipedie. [2001]. [cit. 2006-04-01]. Dostupný z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Data_mining.

KREJČÍ, J., 1992a. *Automatizované získávání znalostí z dat*. [online]. Praha: Komix s. r. o. [cit. 2006-04-03]. Zip. Dostupný z: http://www.komix.cz/home/komix_cz/podpora/ke_stazeni/prezentace.aspx#MD_1999.

KREJČÍ, J., 1992a. *Automatizované získávání znalostí z dat*. [online]. Praha: Komix s. r. o. [cit. 2006-04-03]. Zip. Dostupný z: http://www.komix.cz/home/komix_cz/podpora/ke_stazeni/prezentace.aspx#MD_1999.

Chyby a zásady při citování

- **citování díla, které autor nepoužil**
- **necitování díla, které autor použil**
- **citování vlastních děl bez souvislosti s daným tématem**
- **nepřesné citování znemožňující identifikaci díla**

- **přehlednost**
- **úplnost**
- **použití primárních pramenů**
- **zachování pravopisných norem**
- **zachování jazyka knihy**
- **chybějící údaj vynechat**
- **do hranaté závorky opravy a odhadnuté údaje**

odkud čerpat – tištěné dokumenty

- tištěné
 - titulní strana
 - tiráž
 - stránkování
- web
 - titulek stránky
 - webová stránka

citování online zdrojů se řídí stejnými pravidly jako tištěných zdrojů, opět je důležité, aby bylo možné zdroj zpětně vyhledat

citování - kniha

tištěná	elektronická
Autor	Autor
Název: podnázev	Název: podnázev
	[online]
Vydání	Vydání
Další tvůrce. (např. ilustrátor, či překladatel)	Další tvůrce.
Místo vydání:	Místo vydání:
Název nakladatele,	Název nakladatele,
Rok vydání.	Rok vydání.
Název a číslo edice.	Název a číslo edice.
Počet stran	Počet stran
ISBN.	ISBN.
	[cit. dd.mm.rrr]
	adresa url

(pokud má dílo více autorů a všichni mají stejnou roli, měli by být v citaci uvedeni všichni, není-li to možné, uvede se jméno prvního autora a přidá se zkratka „et al.“ nebo „aj.“)

povinné
nepovinné

Další informace mohou být přidány na jakémkoliv vhodném místě

kniha - tištěná

PŘÍJMENÍ, Jméno autora. *Název: podnázev. Vydání.* Další tvůrce (např. il.) **Místo vydání: Nakladatelství, rok vydání.** Počet stran. **Název a číslo edice. ISBN.**

ČAPEK, Karel. *Válka s mloky*. 20. vyd.
Praha: Československý spisovatel, 1981. 29 s. Spisy, sv. 9.

HANUŠ, Jiří, ed. *Dějiny kultury a civilizace Západu v 19. století*.
Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2002. 248 s.
Dějiny a kultura, sv. 5. ISBN 80-7325-006-3.

kniha - elektronická

PŘÍJMENÍ, Jméno autora. *Název knihy* **[online]**. Vydání. Další tvůrce (např. il.) **Místo vydání: Nakladatel, datum vydání, datum aktualizace/revize [citováno dne]**. **Název a číslo edice. ISBN. Dostupné z: URL adresa.** Poznámky.

ČAPEK, Karel. *Válka s mloky* [online]. 20. vyd. Praha: Československý spisovatel, 1981. Spisy, sv. 9.

[cit. 13.6.2011]. Dostupné z:

http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/34/75/66/valka_s_mloky.pdf.

Rovněž dostupný v html, rtf, txt, pdb, prc a epub.

WELLS, H. G. *The war of the worlds* [online]. Selangor: NetStep Enterprise, 2000 [cit. 8. listopadu 2006]. Dostupné z:

<http://www.free-ebooks.net/ebook/WotW.pdf>

příspěvek v tištěné knize

PŘÍJMENÍ, Jméno autora části. Název části: podnázev. **In:** PŘÍJMENÍ, Jméno autora knihy, *Název knihy: podnázev knihy*. Vydání. Další tvůrce (např. il.) Místo vydání: Nakladatelství, rok vydání. Číslo např. svazku. Rozsah stránek části. Název a číslo edice. Počet stran. **ISBN**.

DOSTÁLOVÁ, Ludmila. Logika není matematika. **In:** *Univerzita: tradiční a netradiční ve výuce: 20.-21. leden 2005*. Plzeň: Čeněk, 2005, s. 162-170. ISBN 80-86898-60-1.

tištěný	online
Název	Název
<i>Vedlejší název</i>	<i>Vedlejší název</i>
	[online]
Vydání	Vydání
Místo vydání:	Místo vydání:
Název nakladatele,	Název nakladatele,
Rok vydání.	Rok vydání.
Číslování (obvykle ročník a číslo).	Číslování (obvykle ročník a číslo).
Počet stran	Počet stran
ISSN.	ISSN.
	[cit. dd.mm.rrrr]
	adresa url
Další informace mohou být přidány na jakémkoliv vhodném místě	

povinné
nepovinné

článek v časopise

tištěný	online
Autor článku	Autor článku
Název článku	Název článku
In:	In:
Název periodika:	Název periodika:
<i>Vedlejší název periodika</i>	<i>Vedlejší název periodika</i>
	[online]
Vydání	Vydání
Místo vydání:	Místo vydání:
Název nakladatele,	Název nakladatele,
Rok vydání.	Rok vydání.
Číslování (obvykle ročník a číslo).	Číslování (obvykle ročník a číslo).
Rozsah stran článku	Rozsah stran článku
ISSN.	ISSN.
	[cit. dd.mm.rrrr]
	adresa url

časopis - tištěný

Název periodika. Místo vydání: Nakladatel, rok vydání, Číslování (např. ročník). ISSN.

CHIP: magazín informačních technologií. Praha: Vogel, 1999. Č. 12 (prosinec 1999). ISSN 1210-0684.

tištěné dokumenty – článek v časopise

PŘÍJMENÍ, Jméno autora. Název článku. In: Název periodika, Místo vydání: Nakladatel, rok vydání, ročník, číslo, strany od-do. ISSN

SMEJKAL, V. Proč nový zákon? CHIP: magazín informačních technologií, roč. 9, č. 11 (listopad 1999). ISSN 1210-0684. s. 54-55.

článek v elektronickém časopise/novinách

PŘÍJMENÍ, Jméno autora. Název článku. In: *Název časopisu [online]*. Místo vydání: Nakladatel, datum vydání. Číslování časopisu. Rozsah stránek článku. **datum aktualizace/revize [datum citace]. **ISSN/DOI. Dostupné z: URL.****

Kubrová, Barbora. WWW prezentace jako nástroj online marketingu. *Ikaros [online]*. 1998, č. 6 [cit. 1998-06-01]. ISSN 1212-5075
Dostupný z: <http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=200203072>.

webová stránka

PŘÍJMENÍ, Jméno autora (je-li uvedeno). *Název stránky* (tag "title") [online]. Datum publikování, **datum aktualizace/revize** [citováno/viděno dne]. Dostupné z: URL adresa

Worlds Without Borders: The online magazine for international literature [online]. PEN American Center, c2005 [cit./vid. 12. června 2012]. Dostupné z: <http://wordswithoutborders.org>

Veřejná komunikace

MODEL, Josh. NCBI Blast Report – Expect(2). In: *BIO-SOFTWARE/bionet.software* [online]. Wed Mar 22 19:03:14 EST 2006 [cit. 2008-12-22]. Dostupné z: bio-soft@net.bio.net. Dostupné také z: <http://www.bio.net/bionet/mm/bio-soft/2006-March/024540.html>

Osobní komunikace není normou 690 určena, doporučuje se např. tento způsob:

Osobní komunikace

VOPRŠÁLEK, Gustav. *Prasátka jdou na svatbu* [elektronická pošta]. Message to: e.citace@gmail.com. 21. února 2012 12:53 [cit. 2012-08-03]. Osobní komunikace.

nástroje pro usnadnění

- citace.com – generátor citací
 - EndNote – v dtb Web of Science
 - zotero
-
- Pokud využíváte pro práci s citacemi některý z pomocných nástrojů, vždy si zkontrolujte výsledek!

- free verze www.citace.com
 - generování citací – ručně / automaticky podle isbn, doi
 - katalog uk
 - propojení na databáze – např. ebsco
 - Vytvořit elektronický článek

www.citace.com

- placená verze <http://www.citacepro.com/>
(zaplaceno pro studenty FSV a FF)
 - správa citací, složky, sdílení, vkládání souborů
 - export/import do wordu, z databází – např. Proquest / SFX

ke studiu

<http://knihovna.fsv.cuni.cz/jak-citovat>

Nová citační norma ČSN ISO 690:2011 (česká verze ISO 690:2010).
Bibliografické citace - podrobný návod, jak citovat literaturu a prameny, s
českými příklady.

<https://sites.google.com/site/novaiso690/>

KRATOCHVÍL, Petr. et al. Metodika tvorby bibliografických citací. [online].
2. rev. vyd. Brno: Knihovna univerzitního kampusu MU a Ústřední knihovna
PřF MU, 2011 [cit. 2012-10-30]. Dostupné z:
[http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/prif/ps11/metodika/web/ebook_citace_2011.h
tml](http://is.muni.cz/do/rect/el/estud/prif/ps11/metodika/web/ebook_citace_2011.html)

Facebook pro citace

<http://www.facebook.com/pages/E-Citace/234158816646277>

Knihovna FSV

Mgr. Michala Sošková
soskova@fsv.cuni.cz

222 112 280

kanc. č. 20

Fakulta sociálních věd
Univerzita Karlova v Praze